

TREFOLDIGHET

NYTT FRA KIRKEN I SENTRUM

04-2023

Tema: Arendal 300 år

DEILIG ER JORDEN?

Av: Jorunn Raddum

Side 3

TRE KIRKER VIET HELLIG
TREFOLDIGHET (del 3)

Av: Harald Tallaksen

Side 6-9

UNGE TANKER

Av: Åsmund Aarvik

Side 12

Immanuel – Gud med oss!

Julen er tiden da vi samler oss rundt den store fortellingen om da Jesus ble født.

Denne fortellingen er beskrevet flere steder i Det nye testamentet. Den mest kjente står i Lukasevangeliet. Det er den vi leser julaften. Her hører vi om Maria og Josef. Om herbergene som er fulle. Hyrdene på Betlehemsmarken. Englesangen og barnet i krybben.

Når Matteus skal skrive om det store mysteriet, har han et annet perspektiv. Han nevner ikke vandringen til Betlehem, de fullbookede herbergene, hyrdene, englesangen og krybben. I stedet ser han bakover til en over 600 år gammel profeti fra profeten Jesaja. Her finner han årsaken til og poenget med julefortellingen.

Alt dette skjedde for at det ordet skulle oppfylles som Herren har talt gjennom profeten: - *Se, jomfruen skal bli med barn og føde en sønn, og de skal gi ham navnet Immanuel – det betyr: Gud med oss.*

Jul er Guds måte å fortelle at Han er en gud som er med oss i alle livets faser, utfordringer og gleder. Ikke en fraværende gud. Ikke en likegyldig gud. Ikke en gud som er mot oss og ute etter oss. Han er en Gud som vil gå med oss og som elsker oss og som er vår frelser. Han bærer navnet Immanuel. Også i motgang er Gud med. Når vi lykkes og når vi mislykkes. Derfor ble han født som en av oss.

Dette tegnet fra Gud skjedde i den delen av verden som i disse dager er preget av en forferdelig konflikt mellom Israel og Gaza. Lidelsene er større enn vi kan fatte. Når dette skrives, kjenner vi ikke utfallet, men vi ser de ufattelige lidelsene på begge sider. Men vi vet at Gud vil gå med oss. Han ser til hvert menneske som lider uavhengig av nasjonalitet, etnisitet, tro og alder. Under alle dyp er Gud.

«Gud med oss!» For mange vekker fortsatt ordene vonde minner. Nazistene brukte dem til å legitimere sine brutale handlinger under 2. verdenskrig. Men slik skal ikke Guds navn brukes til å forsvare det som er mot Guds vilje. «Gud med oss» må ikke få den konsekvensen at vi vender oss mot hverandre, men at vi snur oss 180 grader og behandler hverandre som med-mennesker. Tror vi på en Gud som er med oss, må vi se på alle mennesker som våre medmennesker.

Jul er derfor tiden for både undringen over det store underet, og for å vise medmenneskelighet med de som lider.

De siste ordene i Matteusevangeliet, griper tilbake til det navnet Jesus bærer, Immanuel. Nå er de ikke sagt av profeten, men av han som ble født julenatt: «Og se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende.»

Velsignet jul

Forsidebilde: Fiskebrygga langs kanalen mellom Kittelsbukt og Pollen, malt av Fred. Terkelsen. Foto: Dannevig Foto

KIRKE-KONTORET

Besøksadresse:
Friergangen 2 (Kirkebasaren)

Postadresse:
Pb. 99, 4801 Arendal
Kirkekontorets sentralbord:
tlf. 37 01 35 80
trefoldighet.menighet@agderkirken.no

Menighetspedagog:
Åsmund Aarvik
tlf. 37 01 35 90
aasmund.aarvik@agderkirken.no

Kantor:
Tim Harry Blomberg
mob. 476 18 744
tim.harry.blomberg@agderkirken.no

Kirketjener:
Hege Kaspersen Skjulestad
mob. 94978382
hege.skjulestad@agderkirken.no

Menighetssekretær:
Nina Nysæter
tlf. 37 01 35 89
nina.nysaeter@agderkirken.no

Sokneprest:
Tore Laukvik
mob. 900 70 693
tore.laukvik@agderkirken.no

Prost:
Jorunn Raddum
mob. 934 17 962
jorunn.raddum@agderkirken.no

Kirkeverge:
Arnold Lundvall
arnold.lundvall@agderkirken.no
mob. 918 17 977

Menighetsrådets leder:
Karin Thorsen
mob. 918 13 355
karintho@yahoo.no

www.trefoldighet.menighet.no

Deilig er jorden?

Går det virkelig an å synge «Deilig er jorden» i år? Blir ikke «fred på jorden» og «menneske fryd deg» helt feil, ja falskt og hyklersk nesten, og i hvert fall idylliserende? Jeg tror ikke det var Ingemanns tanke den gang salmen ble til, at den skulle idyllisere eller dekke over. Jeg tror han ville at vi skulle ha sunget den, også i år.

Det er melodien som er eldst; den ble nedtegnet allerede i 1677. Nesten to hundre år senere dukket den opp i en samling med folketoner og Bernhard Severin Ingemann ble bedt om å skrive en tekst til den vakre tonen.

Ingemann hadde skrevet mange dikt og tekster allerede. Noen av dem var melankolske og såre. Han hadde vokst opp som minstemann av åtte søsken. Bare ti år gammel, mistet han sin far. Noen år senere døde først moren hans av tuberkulose og snart hadde han også mistet alle sine syv brødre.

Jeg ser for meg at Ingemann syntes det var vanskelig å finne ordene. - For nå sto danskene praktisk talt på slagmarken i den brutale treårskrigen der Slesvig-Holsten ville løsrive seg fra Danmark. Det var borgerkrigstilstander, og mennesker som egentlig var både slekt og venner - de bodde jo så nært, bare rett over grensen for hverandre - ble hverandres fiender. Spesielt brutalt var slaget på Istedt Hede, der mange, mange falt i kampen om landegrense og kongemakt.

Ingemann var rystet over den brutale krigen. Hvilke ord kan gi noe, si noe, lindre og hjelpe midt i alt det forferdelige? En natt setter han seg ned. Tar penen. Skriver. Tre vers. Deilig er jorden. Pilegrimssang kaller han den.

Deilig er jorden. Hvor henter han ordene fra? Fra kjære minner om barndomshjemmet i Torkilsturp på Skjælland? «Ja, deilig er jorden, slik den var da jeg sprang over grønne sommersletter med brødrene mine, ned mot havet og bølgene og de fine, hvite strender...»

Er det fra de vakre bildene til Lucie? Ingemann forelsket seg i Lucie Mandix som var maler, og etter mange år som forlovet, giftet de seg. «Deilig er jorden sammen med deg, Lucie, og deilig er den i fargene og strekene på dine lerret...»

Eller var det noe som ble sagt en julaften i Torkilstrup kirke, der faren hans en gang sto på prekestolen, om det lille Jesusbarnet som nå var født til vår jord, inn i et okkupert område, som sammen med Josef og sin mor måtte flykte fra en makt-syk hersker, men likevel: «Deilig er jorden, Jesus, fordi du kom til oss. Fordi du kjenner oss. Fordi du ser hvor uendelig vondt vi kan ha det...»

Deilig er jorden. Kanskje er det alt dette som gir Ingemann ord til salmen. Livet, med alle dets tap og sorger. Drømmene om en verden som var så vakker - måtte vi makte å vaske den ren fra alt vi har ødelagt den med! Protesten mot hat og krig - kjære søsken på jorden, legg deres våpen ned! Håpet om fred i alle land - Jesus, vår bror og vår venn, kom og vær vår frelser! Ja. Vi kan, og vi må, synge «Deilig er jorden». Også i år.

Altertavlen i Kastellkirken i København er malt av Lucie Ingemann, født Mandix (1792-1868). Etter 10 års forlovelse med Bernhard Severin Ingemann giftet de seg i 1822. Kilde: Wikipedia.no

Et barn er født

Vårt oppdrag er å hjelpe barn som Mohamad og liknende familier. Sammen med deg kan vi gi enda flere barn og deres mødre, tilgang til hjelp under fødsel, vaksiner, penger til mat, klær, bleier og hygieneartikler. Foto: Håvard Bjelland/Kirkens Nødhjelp

Familien på åtte bor i en skitten kjeller på niende året etter at de flyktet fra Syria til Libanon. Åtte måneder gamle Mohamad har alle odds mot seg.

I det vi går inn i den nedslitte bygården, begynner vi å gå opp trappene, men blir fort bedt om å snu for å gå ned. Nedover og nedover. Forbi søppelrom, oppbevaringsrom og nærmere og nærmere lukten av kjeller. Til slutt stopper vi nederst, hvor det for det meste er boder, noe tøy som henger til tørk og stabler av ting ingen andre trenger. Moren trekker en fillete gardin til siden, og viser oss inn på et rom med tre madrasser. Her bor de alle sammen. Mor, far og seks søsken. Her endte flukten fra Syria og drømmen om et nytt liv etter krigen.

Støtte til mor og barn

I ni år har familien kommet til helsesenteret vi driver sammen med våre partnere, vi tok oss av moren da hun ikke klarte å betale for seg på butikken. På helsesenteret har barna fått tett oppfølging, i tillegg til både vaksiner og medisiner.

– Livet er hardt, sier moren stil-

le. Hun ønsker å være anonym. Slik de bor er for skamfullt for henne å vise frem. Helsesenteret har støttet moren gjennom fødslene, men også sørget for at de har fått penger til mat, klær, bleier og hygieneartikler.

– Vi hadde ikke klart oss uten, sier hun.

Familien på åtte er bare en av mange familier som sliter i Libanon nå. Prisene på mat har mangedoblet seg, det offentlige tjenestetilbudet har kollapset, folk har mistet sparepengene sine og fattigdommen øker fort. Kjønnbasert vold har økt med 300 prosent, og vannmangelen er enorm. Landet er også hardt rammet av Ukrainakrigen. I Libanon er det nå en femdobling av bensinprisene, firedobling av prisen på matolje og firedobling av prisene på brød og sukker siden Ukrainakrigen brøt ut.

I over 20 år har Kirkens Nødhjelp drevet helsesenter her, og Fady Iskandar, som er prest og samarbeidspartner, sier at situasjonen for menneskene her har forverret seg bare de siste årene.

– Vi har ikke sett begynnelsen

en gang, problemene har bare

blitt større og større. Volden øker, fattigdommen øker og mange sliter, sier han.

Kirken ligger rett over gata for helsestasjonen, og er syrisk ortodoks. St. Jacob er kjent for å ta imot minoriteter fra Syria, Irak og fattige fra Libanon.

– Vi vil dessverre bare se flere problemer i fremtiden.

Aldri før har det vært viktigere at kirken og helsesenteret står sammen. Kirken ser hvem som har det ekstra tøft, og henviser dem til helsesenteret, slik at de får hjulpet der nøden er størst. Vi skal snart feire jul og minnes den natten spedbarnet, Jesus, ble født inn i en verden med konflikt, fattigdom og nød. Men selv om verden rundt var kaotisk, så var han trygt omringet av sine nærmeste. Mohamad er et av de barna som er omringet av sine nærmeste, selv om han ble født inn i den samme verden som Jesus. En verden med konflikt, fattigdom og nød.

Vårt oppdrag er å hjelpe barn som Mohamad og liknende familier. Sammen med deg kan vi gi enda flere barn og deres mødre, tilgang til hjelp under fødsel, vaksiner, penger til mat, klær, bleier og hygieneartikler.

Slik gir du årets viktigste julegave:

- **Vipps** et valgfritt beløp til 2426.
- Send GAVE på **sms** til 2426 og gi 300 kroner.
- **Gavekonto:** 1594.22.87248

Tekst: Harald Asting Lie

Det er håp

Det er mange ting som opptar meg når jeg sitter alene, men det er særlig noen tanker som kommer igjen og igjen.

Det er tankene på døden og det som følger den. Særlig ofte har disse tankene kommet etter at jeg mistet min yngste sønn i mai 2019 og min yngre bror i juni 2023.

Det som først slår meg er spørsmålet "Hvorfor er det slik?". Spørsmålet har sikkert mange svar. Kanskje er et av dem riktig. Døden er alltid i bevegelse, alltid ute etter et "bytte". Slik kan jeg tenke, ofte våkner jeg om natten, så plutselig oppdager jeg at jeg sitter oppreist i sengen og alt har vært et mareritt. Jeg legger meg stille ned og det eneste jeg hører er rolig pusting ved min side og egne hjerteslag.

En annen tanke er: "Hva vil skje etterpå? Kan det være noe an-

net, noe bedre, noe evig godt?" Det virker meningsløst at det skal slutte med døden. Det virker også utrolig at det er gjennom å dø at man igjen skal oppstå. Med det samme jeg tenker på det som vil skje etter døden, dukker det også opp i tankene hva som skjer like før døden inntreffer. Det ligger noe skremmende, noe redselsfullt over det hele. "Hvordan virker det? Blir det som natt og dag, eller evig mørke? Hva tenker en før døden inntreffer?"

Vi vet at døden vil komme før eller senere, slik kan jeg sitte å tenke. Mange av spørsmålene har kanskje et svar, men andre er uløselige. Det er kanskje uvissheten som skremmer mange. Men jo mer jeg tenker, jo mer går det opp for meg at det er håp, at det ikke er så håpløst. Jeg takker Den norske Kirke som gir meg sitt svar. Det svaret tror jeg på.

Takk.

Harald Asting Lie

Bergenseren Harald Asting Lie (80) dro til sjøs som 15-åring, men kom tilbake igjen noen år senere for å ta Sjøkrigsskolen og bli marineoffiser. Han tjenestegjorde på flere båter før han kom til Arendal i 1974 for å arbeide i Gard. Mange vil nok i tillegg kjenne Harald igjen fra epistlene han i mange år leverte til Agderposten, - mer enn 250 har det blitt i årenes løp. Nå har han delt en av hverdagsbetraktningene sine med Trefoldighet menighet.

I mange år bodde Harald Asting Lie på Birkenlund, like ved skolen og butikken der. Etter at han ble ufør og avhengig av rullestol, har han bodd i omsorgsleilighet på Plankemyra. Der har han det bra, understreker han.

Solveig Helljesen

Tre kirker viet “Hellig Trefoldighet”

Del 3: Arendals 3. kirke 1888 ->

Arkitektkonkurranse om ny kirke nr 3

I 1883 vedtok bystyret å bygge en ny kirke i mur. Etter tysk mønster ble det høsten 1883 utlyst offentlig arkitektkonkurranse med et utførlig og detaljert byggeprogram. I alt 18 forslag kom inn. Den unge arkitekten Christian Fürst (1860-1910) vant med sitt forslag kalt “Exelsior”. Juryen uttalte at Fürsts utkast “- viser et aandfullt og skjønt Arbeide, oppfattet med Inderlighed og interesse, gjennomført med Intelligents og sand arkitektonisk Sands.”

Den nye kirken ble reist rett ved siden av den gamle. Den ble orientert etter den nye byplanen slik at tårnet ble liggende mot nord og alteret mot sør. Kirken ligger på et platå der det er innbygget basarhaller langs gata nedenfor. Disse ga ordnete forhold for matvarehandelen i byen. Kirken hadde opprinnelig 1200 sitteplasser, og ble innviet 29. juni 1888.

Ny, tyskinspirert trend

Romantikkens og historismens arkitekturteoretikere i forrige århundre regnet først og fremst gotikken som den kristne bygningsstil. Det gotiske byggverket var selve troen omsatt i tegl og stein. Interesse for gotikk hang sammen med interessen for middelalderens monumenter. Nye idealer om material-ekthet og historiske forbilder i Nord Tyskland gjorde at tegl ble benyttet uten utvendig puss. Den gotiserende langkirke i rød tegl, ofte med markerte, utvendige veggstivere og med vesttårn med høyt spir, slo igjen-
nom i Norge omkring 1850 og holdt seg nesten århundret ut som den vanligste kirkeform for byer.

Trefoldighetskirken er den første i Norge basert på den bearbejdede nygotiske kirkeformen som var utviklet av tyske arkitekter for lutherske kirkehus. Den har langkirkepreg med grunnplan som et latinsk kors. Smale sideskip og et bredt hovedskip med brede og grunne korsarmer gir et stort sentralrom i midten. Planløsningen gir fri sikt til alteret fra flest mulig av kirkebenkene. Korbuen er skråskåret slik at koret åpner seg mot menigheten samtidig som koret gis en ekstra tydelig markering. Da kirken var ny, uttalte Arendals stadsingeniør Arnold at arkitekt Fürst hadde: “- ladet sig stærkt paavirke af Architekt Johannes Otzen, den bekjente Professor i Gothik ved Berliner Bauakademie.”

Dagens Trefoldighetskirke ble innviet i 1888. Kirken fra 1836 (som sees rett bak) ble revet samme år.

Plagiat?

Fürst var assistent hos Otzen på den tiden han leverte inn konkurranseutkastet. Der hadde de hendene fulle med en rekke store oppdrag forskjellige steder i Tyskland. Fürst arbeidet spesielt med sin sjefs St. Gertrud kirke i Hamburg. Trefoldighetskirken er sterkt preget av dette. Alt fra planløsning til detaljer er svært likt forbildet, så likt at det nesten grenser til plagiat. Otzens kirker er ikke bare inspirert av Østersjøprovinsenes og hansabyenes teglsteinsmurte hallkirker i gotikk fra 1300-årene, men har også elementer fra franske og engelske gotiske katedraler.

St. Gertrud kirke i Hamburg.

Materialbruken domineres av tidstypisk forblendstein med spesielt glatt overflate beregnet for å stå uten puss. Hjørner og innramminger har profiler murt i forskjellige typer formtegl. Glasserte teglbånd markerer formene og understreker linjespillet. Taket var opprinnelig tekket med mørk, grå engelsk skifer med innslag av mørkere striper og bånd.

Fürsts medstudent og kollega hos Otzen, Egon Schmöser (1860-1925), ble engasjert som

byggeleder og bosatte seg senere i byen. Han designet store deler av inventaret, også dette inspirert av deres felles læremester.

Kirkebygging rammet av krise

Byggearbeidene ble startet høsten 1885. Krakket i september 1886 rev grunnlaget bort for hele byens økonomi. Det spøkte for fullføringen av kirken, men heldigvis var arbeidene kommet så langt at kirken kunne fullføres uten altfor store endringer. Dessverre ble den ikke så rikt dekorert innvendig med veggdekor og glassmalerier som planlagt. Det ble også lite penger til orgel og altertavle. Totalt kostet kirken kr 290.056,-.

Stor var gleden da den rike arendalsmannen Anton Christian Houen (1823-1894) i 1887 ga 12.000,- kr i gave slik at en kunne få bygd orgel til kirken. Orgelet fikk 26 stemmer med i alt 1350 piper. Samtidig skjenket han også et gammelt 1600-talls maleri som fortsatt henger på den høyre siden av korbuen. Motivet viser “Kongenes Tilbedelse”.

Fortsettes neste side ->

Den opprinnelige, enkle altertavlen ble skiftet ut i 1901 med en større med August Eiebakkes maleri av himmelfarten. Arkitekt Schmöser tegnet den ytre rammen. 5 vinduer rett under rosettvinduet bak altertavlen måtte mures igjen for å unngå direkte motlys. Til gjengjeld ble det laget 2 nye vinduer på hver side av koret.

Fra gass til strøm

Den opprinnelige belysningen kom fra 187 gassbluss fordelt på en stor middelalderinspirert smijernslysekrona og en rekke mindre kandelabrer og lampetter. Dette ga lite lys, i tillegg til at gassen gjorde lufta i kirken dårlig slik at mange følte seg uvel. I 1934 ble dette erstattet av et nytt, elektrisk anlegg. Alle

de originale lysarmaturene ble skrotet på 1950-tallet og de 3 gamle messing-lysekronene fra den 1. kirken ble tatt fram igjen og elektrifisert.

Problematisk vedlikehold

Kirken har gjennomgått en rekke store og små forandringer siden den ble bygd. Det største problemet i hele kirkens 135-årige historie har vært forblendsteinen på fasadene. Det norske klimaet er tøffere enn det nordtyske. Fuktighet og frostsprengning har medført store skader på deler av ytterveggene.

I 1909 og i 1936 ble det bygd stillas helt til topps av tårnet for vedlikehold. Arkitekt Ugland la i 1935 fram et forslag om ombygging av kirken. Utvendig dekor skulle forenkles og hele kirken pusses med sementpuss. Heldigvis ble ikke forslaget gjennomført! Ved utbedringene rett før siste verdenskrig ble skifer-tekkingen og 8 små arker på taket fjernet sammen med spirene på trappehusene ved siden av tårnet. Taket har siden den tid vært kobberteppet.

Kirkebasaren viste hva som kan skje med mangelfullt vedlikehold. I 2005 ble den revet på grunn av omfattende skader og gjenoppført med opprinnelige detaljer i hugget naturstein og teglstein murt med kalkmørtel. Prosjektet kostet 33 millioner, og var ferdig i 2006.

Ny tid – nye behov

For å gi muligheter for mer uformelle samvær og øvingslokaler for bl.a annet kirkens kor, ble kirkekjelleren ombygd og innredet til møtelokale. Opprinnelig rommet denne kirkens fyrsentral. Det er atkomst til denne via innvendig trapp, eller inn fra Friergangen via Kirkebasaren.

Nytt orgel

I 2010 fikk kirken et nytt og stort orgel levert av den tyske orgelbyggeren Konrad Mühleisen i orgelbyggerfirmaet Werkstatt für Orgelbau Mühleisen. Orgelet kostet elleve millioner kroner. Det har 59 stemmer, 3900 piper som er fra fire millimeter til syv meter lange, og var Norges fjerde største kirkeorgel da det ble bygd.

Framtidens utfordringer

Det er en utfordring å holde Trefoldighetskirken ved like. Sikring mot brann og regn, frost og kulde vil kreve betydelige ressurser i årene framover. Innvendig trenger kirken bla. sårt nytt lysanlegg.

Arendals Trefoldighetskirke er unik som kulturminne i lokal, regional og nasjonal sammenheng. Bygningen ligger majestetisk plassert i bysenteret og har stor bevaringsverdi både estetisk og symbolsk. Arendals identitet og stolthet er i stor grad knyttet opp til "Skagerrak-katterdralen" som kirken har blitt kalt. Arendals kultur- og rådhus i midtaksen foran kirken på den andre siden av Sam Eydes plass, er med og understreker kirkens sentrale og symbolske funksjon. Kirkens spir rager på middelaldersk vis høyt over den sjarmende og tette, nesten sydlandske byen. Et Arendals sentrum uten Trefoldighetskirken er utenkelig!

Trefoldighetskirken sikres for å unngå skader

Kirkevergen har mottatt meldinger om nedfall av mindre biter fra teglstein og mørtel fra deler av de høye ytterveggene på Trefoldighetskirken. Det er foretatt en tilstandsanalyse av ytterveggene, og det rapporteres at teglstein i fasaden er utsatt for frostsprengning, og at veggene har skader. For å hindre at nedfall fra veggene skal gjøre skade på personer eller gjenstander, gjøres det nå sikringstiltak, slik at adkomst inn til veggene forhindres. Området over kirkebasaren stenges for ferdsel, og foran tårn og langs vegg mot parkeringsplass settes opp sikringsgjerde. Foran innganger vil det bli bygget sluser som sikrer trygg adkomst til kirken.

Det arbeides fortløpende med undersøkelser for å kartlegge skadeomfanget, og videre hvilke utbedringstiltak som må gjøres for å sette kirken i tilfredsstillende stand. Detaljer om nødvendige utbedringstiltak er ikke endelig klarlagt, men foreløpige registreringer tilsier at utbedringsarbeidet kan bli omfattende, og dermed kan sikringstiltakene rundt kirken bli stående over lengre tid. Arbeidet med sikring gjennomføres i nært samarbeid med Arendal Eiendom KF, som også vil ta hånd om arbeidet med videre undersøkelser, og etter hvert utbedring.

Kirkevergen i Arendal

Pensjonister er kjekt å ha!

Tekst og foto: Ole Eikaas

Til fjorårets lysmesse fikk sogneprest Eckhard Graune den lyse ide om å ha en rekke med levende lys på fronten av galleriet i kirken. Da var gode råd dyre, for det hastet. Hvem kunne ordne det? Jo, Tor Emil Pettersen (74). I løpet av en dag produserte han 24 skråstilte lysholdere, som passet perfekt til formålet!

Folk strømmet til lysmessen, men da så vi at vi hadde for få håndholdte lysholdere. Det måtte vi gjøre noe med. Knut Sissener (85) tok på seg oppdraget, og har på sin dreiebenk laget 50 nye lysholdere av gammel eikeplank som jeg hadde liggende. Flott levert! Pensjonister er kjekt å ha, og kan brukes til så mangt. Tusen takk til begge for flott utført dugnad!

Knut Sissener

Tor Emil Pettersen

Julegaveaksjonen 2023 "Det er mye glede i å gi", sa presten

Tekst: Astrid Råbu

I år er julegaveaksjonen et samarbeid mellom Sørlandskirken og Trefoldighet menighet. Torsdag 23.11. var det et lite møte med Peter Halvorsen og Terje Eikin fra Sørlandskirken og Åsmund Aarvik, Tore Laukvik og Hege Skjulestad i Trefoldighetskirken.

I år kan du hjelpe på to måter:

- VIPPS til 852856 så kjøper aksjonen en gave eller gavekort.
- Du kan kjøpe en gave og levere i Trefoldighetskirken følgende dager:
Søndag 3.12. kl 10.30 – 12.30 (i forbindelse med gudstjenesten)
Mandag 4.12. kl 14 – 17
Tirsdag 5.12. kl 14 – 17
Onsdag 6.12 kl 14 – 17

Vi oppfordrer til å legge med byttelapp i gavene. I år er det ekstra mange som trenger hjelp til å skaffe julegaver til barna sine, og utdeling av gavene vil være i Kirkekjelleren. For mer informasjon, se julegaveaksjonen.no.

Et svensk ordtak lyder: *Ingen kan hjelpe alle, men alle kan hjelpe noen.*

Victoria og Hege foran juletreet i våpenhuset, 2022.

Arendal og Grimstad Kirkeakademi Litt om vårens program:

Kirkeakademiet er et forum for tro, kultur og samfunn. Vi vektlegger kunst og kultur, samfunnsanalyse og religionsdialog.

7. februar kl. 19.30 Grimstad rådhus

Hans Johan Sagrusten:
«Johannes åpenbaring»

Sagrusten er teolog, bibeloversetter og forfatter. Han har i en årrekke studert Bibelens teksthistorie og har holdt en rekke foredrag om bibelmanuskript og arkeologiske funn. Med sin bok om Johannes åpenbaring snur han opp ned på vår lesing av åpenbaringsboka. I følge Sagrusten handler Åpenbaringsboka i Det Nye Testamentet ikke bare om tenkt frem- og endetid, den handler om oss. Vi inviteres inn i en verden der to tusen år gamle ord blir aktuelle og brennbare.

Vi ser fram til et spennende og utfordrende foredrag denne kvelden.

Foto: Dan Aksel Jacobsen, Verbum forlag

Kirkeakademiet avholder sitt årsmøte i forkant av kveldens foredrag. Velkommen til årsmøte i Grimstad Rådhus kl. 18.00.

13. mars kl. 19.30 Grimstad rådhus

Elisabeth Thorsen:
«Vær hilset, Maria»

Thorsen er prest og forfatter. Hun skriver sakprosa for Gyldendal og Universitetsforlaget, og skjønnlitteratur for Vigmostad og Bjørke hvor hun også er forlagsredaktør. Hun har 30 års erfaring som prest ved domkirken i Oslo og som bymisjonsprest ved Tøyenkirken. Videre har hun hatt ansvar for store prosjekter knyttet til kunst, kultur, debatt og samfunnsliv. Høsten 2022 kom hun ut med to bøker, den ene er «Vær hilset, Maria.» (samtaler om med biskop Solveig Fiske og livet, troen og kunsten.) Med Elisabeth Thorsen som foredragsholder er det grunn til å forvente seg mange spennende tanker og innfallsvinkler.

Foto: Jo Michael

17. april kl. 19.30

Tema og sted for denne kvelden er ikke klart ennå, men merk datoen, det er helt sikkert noe interessant som kommer denne onsdagen også!

Velkommen til vårensmøter i Arendal og Grimstad kirkeakademi!

Unge tanker

En av ungdoms- lederne våre spurte på et møte vi hadde om vi ikke kunne lage til samlinger for unge i Trefoldighet. Respon- sen fra de andre som var der var unison positiv.

Leah, Leander og Josefine har fungert som et styre og har ar- beidet med hvordan dette skulle bli. 22. oktober inviterte de til første samling. Vi har fått en prat med Leah og Josefine om hva Unge tanker er.

- Unge tanker er et sted for ung- dom og unge voksne der de kan komme for å samtale om livet og troen, om ting de er opptatt av og som de synes er viktig, svarer Leah.

Målet vårt er at ungdom skal ha et sted hvor det er trygt å snakke med andre om det de tenker på, supplerer Josefine. Vi ønsker at dette skal være et tilbud til unge fra alle menighe- ter i Arendal og gjerne fra andre steder også. Vi håper dette kan være aktuelt fra konfirmantal- der til unge voksne.

Hva skjer på en Unge tanker-sam- ling, Leah?

- Samlingene er i kirka, og vi sit- ter gjerne i ring. Vi har et tema hver gang, og så har en av oss en innledning til tema og noen spørsmål. Ut fra dette får vi en samtale der alle kan dele hva de tenker om det vi har tatt opp. Etterpå har vi litt mat, og så har vi alltid en aktivitet av ett eller annet slag. Vi avslutter samlin-

gene med lystenning, bønn og velsignelsen. Så synger vi litt på hver samling. Ganske enkelt, men veldig fint.

Dere har allerede hatt to samlin- ger. Hvordan har det vært?

- Det har vært veldig fint, sva- rer Josefine. Vi har ikke vært så mange, men vi har hatt gode samtaler om ting som er viktig for oss. Mange har bidratt med sine synspunkter, og det er spennende og lærerikt. Temaet på første samling var Håp, på den andre var temaet Takknem- lighet. 10. desember skal vi ha siste samling før jul, og da er te- maet Tilgivelse og Ærlighet. Da skal vi være i Kafé Katedral.

- Vi håper at det skal bli litt flere på samlingene, fortsetter Jo- sefine og så ønsker vi at andre enn oss også kan ta på seg å ha innledning til dagens tema. Det er flott med mange forskjellige stemmer i samlingene. Disse samlingene er på søndag kveld, så det er en rolig og god avslut- ning av uka og en fin start på neste uke.

Kjære alle lesere av dette bladet! Vi i KIA (Kristent Interkulturelt Arbeid) ser tilbake på et be- givenhetsrikt år.

Men året ble også et forandrin- gens år. KIA Arendal har vært aktive i 16 år - og med hovedba- se i kirkekjelleren. Kjerneflo- ken er stadig i forandring - noen kommer og noen går videre. Nye tilbud dukker opp i byen.

KIA har ikke til hensikt å være i konkurranse med andre aktører. Vi har derfor avsluttet norsktre- ningskafé på mandagskveldene. Men vi fortsetter med strik- kekafé, svømmekurs, helsebad og turer. Dette er fellesskap for voksne i alle aldre.

Takk til Trefoldighet som har latt oss holde hus i menighetens lokaler! Med dette ønsker vi alle en riktig god jul.

Hilsen oss i KIA

BOKANMELDELSE

Bymaleren Fred. Terkelsen Arendalshistorie gjennom kunstnerens blikk

Forfatter: Kristin Bae Mysen

Selvportrett. Christian Fredrik Terkelsen (1887 - 1946)

Kristin Bae Mysen fikk en idé. Slik skrev Kristin til leserne sine i begynnelsen av boka:

- Plutselig var idéen der. Jeg ville skrive Arendals historie med fritt- stående kapitler, der hvert historis- ke kapittel endte opp med dagen i dag. Disse kapitlene skulle illustre- res med Fred. Terkelsens fortellen-

de motiver der mine tekster speilte maleriene, og hans malerier speilte mine tekster. Og slik ble det...

Ja, hvordan får man en idé - de har det bare med å komme. Det er i alle fall en stor glede nå å se idéen materialisert i denne bo- ken som umulig kunne ha blitt til uten en positiv innstilling fra de mange eierne av bildene."

Levi Eidhamar har skrevet bak- sideteksten. "Fred. Terkelsen viet livet sitt til å forevige hjembyen gjennom sine levende og varme skildringer. I tillegg til sine kunst- neriske kvaliteter, var maleriene preget av nøyaktig gjengitte detal- jer. Terkelsens livsverk er en uvur- derlig gave til senere generasjoner. En gave denne boken har gjort til- gjengelig. Dette er en bok om ma- leren som var drevet av kjærlighet

til hjembyen - og en bok for alle som elsker Arendal."

Fred. Terkelsen ble ofte referert til som "bymaleren", og det med rette. Han etterlot seg detaljerte skildringer fra byens pulseren- de liv fra 1920-30-tallet. Han bodde på Tyholmen og hadde kunstnerens blikk.

Astrid Råbu

FAKTA

Forfatter:
Kristin Bae Mysen.
Forlag: Bokstudio
Pris: 490,- kr

Boka kan fås ved å ta kontakt med Kristin Bae Mysen på mobil 93232759, eller kjøpes på Fløistad Galleri på Langbryggen, på Bomulds- fabriken kunsthall og i alle bokhandlere i byen.

www.bokstudio.no

Alltid noe som skjedde ved broen. En mann står på broen som ledet fra Nedre Tyholmen over til Friholmen.

Prostihelg 2.-3. mars 2024

“Han som er og var og som kommer”

Johannes åpenbaring for vår tid

I oktober og mars hvert år, samles alle menighetene i Arendal prosti om en felles PROSTIHELG. Under høstens prostihelg står barna og ungdommene i fokus. Vårens prostihelg retter seg mer mot voksne, med foredrag og voksenkorenes deltagelse.

Denne våren får vi besøk av teolog, bibelformidler og forfatter Hans Johan Sagrusten. Han har fått mye positiv oppmerksomhet i forbindelse med sin siste bok om Johannes åpenbaring: «Johannes openbering. Ein samtidsvisjon.»

Sagrusten er ansatt i Bibelselskapet og arbeider hovedsakelig med oversettelse av bibeltekster og tekstformidling. Han står som forfatter av flere kjente bøker som Bibelselskapet har utgitt på Verbum forlag. Sagrusten vil inspirere til bibelbruk – både som fellesskapsprosjekt og til inspirasjon for den enkelte. Hans målsetting er, slik han selv uttrykker det, å «inspirere til å kome inn i ordet med innlevelse og finne kvile der.»

Sagrusten har for øvrig vært sokneprest i Lom de tre siste årene. Nå er han tilbake til stillingen som forlagssjef i Verbum. Han blir altså med på både temasamlingen lørdag og prostigudstjenesten søndag. Gå ikke glipp av en svært inspirerende og kunnskapsrik foredragsholder!

Temaretreatdag 2. Mars kl. 11.00-15.00

Tidebønn - foredrag - felles måltid - gudstjeneste.

Sted: Froland menighetssenter

Pris: Kr. 300,- betales ved ankomst

Påmelding: Else Marie Trelidal, tlf. 48994436

Rannveig Aas Olsbu 99271679

Prostigudstjeneste 3. Mars kl. 11.00

Flere av prostiets kor deltar sammen med ansatte og frivillige.

Offer til Bibelselskapet. Kirkekaffe.

Sted: Trefoldighetskirken

Velkommen til prostihelg!

Quiz

ved Jens Barland

Test dine kunnskaper om advent, jul og nyttår:

1. Hvor i Bibelen står julee-vangeliet (bok og kapittel)?
2. Hvilken helgen feires 13. desember?
3. Hva het de tre vise menn i følge tradisjonen?
4. Hvem var Stefanus, som minnes på 2. juledag?
5. Og hva kalles 2. juledag i England?
6. Hvem skrev eventyret om piken med svovelstikkene?
7. Hvilken julesalme i Salme-boken er skrevet av denne forfatteren?
8. Når feirer den ortodokse kirke sin jul?
9. Hva heter diktet om Olav Åsteson som sovnet julaf-ten og våknet igjen 13. dag jul?
10. Hvilken dag regnes som midtvinterdagen ifølge primstaven?

SVAR PÅ QUIZ

1. I Lukasevangeliet, kapit-
tel 2.
2. St. Lucia.
3. Kaspar, Melkior og
Baltasar.
4. Han var den første
martyr.
5. Boxing Day.
6. H. C. Andersen.
7. Barn Jesus i en krybbe
la.
8. 6. januar.
9. Draumkvedet.
10. 12. januar.

Teksten fra boken «Salmer fra Sørlandet» av Harald Olsen (presentert av Tim Harry Blomberg)

Min salme

Når dagen
atter sender

Når dagen atter sender
Sitt lysvell overjord,
Vi rekker våre hender
Mot deg, vår konge stor.

Gi oss idag å trede
på sannhets faste vei
Og bringe andre glede
Med hjertet vendt mot deg!

T: Sophie Bonnevie
M: M. Vulipus
ARR: For barnekor, klokkespill,
xylofon, fløyte, 4 blåsere, pauker,
orgel og menighet.
Tim Harry Blomberg

Sophie Augusta Bonnevie (1864 - 1924) var født i Vestre Aker, men i 1868 kom hun til Arendal sammen med familien, da faren var utnevnt til amtmann i Nedenes. Hun fikk sin oppvekst i Arendal, der hun gikk på "Elligers Pigeinstitut". Familien Bonnevie hadde mange gode år i Arendal, og tilbrakte sommerdagene på Alve på Tromøy.

Sørlandsnaturen gjorde inntrykk på den unge Sophie, og den kom til å prege hennes senere diktning. Et barndomsminne fra Sørlandet finner vi i diktet "Jeg minnes":

Jeg minnes en bortgjemt have,
der blomstret et rosenkuld,
de sommerens morgengave
bar frem av den sorte muld.

Du deilige rosenhave
som tryllet min ungdoms sans,
på fredede rosengrave
jeg legger min minnekrans.

Sophie dro til hovedstaden for å gå på guvernante-skole, og her tok hun eksamen i 1885. Hun underviste et par år ved Vaterland skole, men av helsemessige grunner valgte hun å drive en pikeskole i sitt eget hjem. Hun var hele livet plaget av dårlig helse, og ble bare 60 år. De siste årene levde hun et stille og tilbaketrukket liv.

Sophie Bonnevie var lyriker, og fikk utgitt tre diktsamlinger. Hun debuterte på Gyldendal forlag i 1912 med diktsamlingen "Mot lyset". Senere kom "De sange små" i 1913 og "Under stjernene" i 1915. Mange av diktene hennes har religiøse motiver, og noen kan sies å være salmer.

Hun var den første kvinnen som ble anerkjent som salmedikter på 1900-tallet. Men hun var meget beskjeden på egne vegne. Der fortelles at da hun en gang sendte et dikt til en av hovedstadsavisene fikk hun tilsendt et honorar på 10 kroner. Hun ble så rørt over dette at hun sendte et varmt takkeskriv til redaksjonen. Men det var ikke så lurt, for senere fikk hun ikke honorar for det hun sendte til avisa.

Da Gustav Jensen fikk i oppdrag å revidere Landstads salmebok, valgte han Sophie Bonnevie som sin sekretær og nærmeste medarbeider. Hun nedla et stort arbeid her, og Jensen ga henne i sin rapport anerkjennelse for hennes "smukke sprogsans".

Hun var ikke redd for å gi uttrykk for egne meninger, og komme med kritiske merknader når det var nødvendig.

Sophie Bonnevie oversatte og skrev egne salmer. Flere av dem ble tatt med i Landstads reviderte salmebok. I den nye kirkesalmeboka har hun fått med to originalsalmes og en oversettelse.

Arendal 300 år

I år feirer vi byen vår. Arendal gjennom 300 år! Gjennom utstilling, aktiviteter, sang og musikk er Trefoldighet menighet med på å sette preg på feiringen av byen vår.

Mange salmediktere har relasjoner til Arendal, noen er født og oppvokst her, mens andre var tilflyttet hit med sin familie. I hele år har vi gjennomgangssalmer på gudstjenestene med salmeformiddere fra Arendal.

Harald Olsen som dessverre døde altfor tidlig, var en aktiv kirkegjenger hos oss. Han har skrevet en rekke bøker. En bok som ble gitt ut i 2015 heter; «Salmer fra Sørlandet». Her har Olsen tatt for seg 26 salmediktere fra Sørlandet. Teksten i denne artikkelen om Sophie Augusta Bonnevie er hentet fra denne.

• GARDINER • SOLSKJERMING
• SENGETØY • HÅNDKLÆR

Jugemann Ellingsen
Østregate, Arendal Tlf. 37 02 11 70

Knut A. Høyer
BOKHANDEL
www.knutahoyer.no POSTBOKSEN 10, ØSTREGATE 7 ARENDAL

Nylis Blomsterhjørnet

Stormo
Nordsjø Idé&Design
Strømsbusletta 11, Arendal
Telefon 37 00 56 56
Mandag-fredag 07.30-18.00
Lørdag 09.00-15.00

HONG KONG
RESTAURANT
Asiatisk mat. A la carte - Buffet - Take away
Østregate 1, Arendal
Tlf. 37 09 88 98

Marco Polo
Restaurant
Restaurant for de fleste. Asiatisk mat, take away, søndagsbuffet, catering.

Bohus
Hartvig Olsen Arendal Tlf. 37 02 80 00 / 37 00 38 40

CORNER
Arendal, Pollen. Tlf: 37 09 99 41
www.cornerarendal.no

ELEKTROVERKSTEDET AS
REPARASJON AV ALLE TYPER HVITEVARER
Vi monterer hvitevarer
Tilbyr hjemmeservice på

- Komfyr
- Vaskemaskin
- Oppvaskmaskin
- Tørketrommel
- Kjøll/frys
- Ventilator
- Kaffemaskiner

☎ 370 96 000
www.arendalelektroverksted.no
post@arendalelektroverksted.no

BATTERI Elektro
Frolandsveien 118 - 4848 Arendal
Tlf. 37 00 12 22
post@batterielektro.no
www.batterielektro.no

GRAVMINNER
Vakkert – varig – verdig
Spesialister på omsliping, navntilførsel, restaurering og oppussing.

Mandag-fredag.....kl. 07.00-16.00
Torsdag.....kl. 07.00-18.00
Kvelds- og lørdagsåpent etter avtale.

Fevik Steinindustri
Tlf. 370 47 231 Mob. 975 92 000 E-post: post@fevikstein.no
Adr: Moy Moner 95 – mellom Grimstad og Fevik

= Agder Sparebank

Olaf Slaattene AS
Begravelsesbyrå
og Blomsterhandel
Etablert 1925
Kystvn. 151, 4842 Arendal
Telefon: 370 59 165
VAKT
HELE DØGNET

ABP ELEKTRO AS
ING. & AUT. INSTALLATØR
Tlf. 37 05 96 00 - Skilsøveien 166, 4818 Færvik

Fokus på kvalitet, sikkerhet og fornøyde kunder!
abp-elektro.no

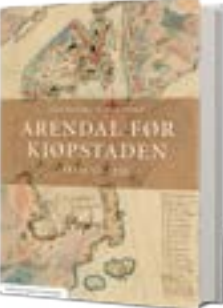
Belysning Elektrisk oppvarming Elbil-lading Sluking av gass EI-installasjoner Serviceoppdrag Internkontroll Adgangskontroll Kontroll av EL-anlegg ENØK-føringer Tlf/data Brannalarmanlegg Tyverialarm Automasjon Prosjektarbeid Solcellepaneler Nødlis

bravida
Prosjekterer og leverer alle typer installasjoner for bolig og næring
BESØK VÅRT BUTIKKUTSALG

- El-installasjoner
- Internkontroll
- Brannalarmanlegg
- Tyverialarmlegg
- Telefonsystemer
- Dataspredenett
- Adgangskontroll
- TV-overvåking

For pristilbud: **Tlf. 37 00 26 00**
Frolandsveien 6, 4847 Arendal
E-post: arendal@bravida.no
www.bravida.no
Åpent: Hverd. 7.30 - 15.30. Lørdag stengt

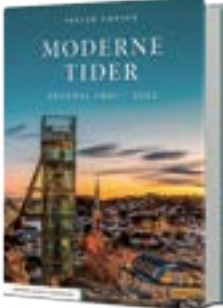
SØRENSEN
EIENDOM

ARENDALE BY- OG REGIONSHISTORIE

Bind 3: Moderne tider 1900-2022

Arendal kommunes bokprosjekt er fullført. Bind 3 er i salg fra slutten av april. Bøkene kan kjøpes hos bokhandlene og Kuben/AAMA.

Tore Konnestad
Begravelsesbyrå AS
Tlf. 915 52 003

Arendal begravelsesbyrå

Byglands

Et verdig og rimelig alternativ

Knut R. Bygland - tlf. 37 01 02 51 - www.byglands.no

TREFOLDIGHET MENIGHETSBLAD		
Utgiver: Trefoldighet Menighetsråd	Faste medarbeidere: Menighetsrådet og faste ansatte.	Frist stoff neste nr: Ny start Tema: 16. februar trefoldighet.menighet@agderkirken.no
Redaksjonen: Karin Thorsen, Solveig Helljesen, Åsmund Aarvik Takk til bidragsyterne!	Bankkontonr: 3000.30.55023, VIPPS # 103454 <i>Takk for gaver til menigheten og til menighetsbladet!</i>	Produksjon: Lay-out: Harald Tallaksen Trykk: Synchron Media AS

Vi går til kirke

17. desember
3. søndag i adventstiden
Strømsbu bedehus
kl.11:00 Gudstjeneste

24. desember
Julaften
kl.14:30 Gudstjeneste

24. desember
Julaften
kl.16:00 Gudstjeneste

25. desember
Juledag
kl.12:00 Gudstjeneste

31. desember
Nyttårsaften
kl.17:00 Gudstjeneste

7. januar
Kristi åpenbaringsdag
kl.11:00 Økumenisk gudstjeneste

14. januar
2. søndag i åpenbaringstiden
kl.11:00 Gudstjeneste

21. januar
3. søndag i åpenbaringstiden
kl.11:00 Gudstjeneste

28. januar
Såmannssøndagen
Fredly bedehus
kl.11:00 Gudstjeneste

4. februar
Kristi forklarelsesdag
kl.11:00 Gudstjeneste

11. februar
Fastelavnssøndag
kl.11:00 Gudstjeneste

18. februar
1. søndag i fastetiden
kl.11:00 Gudstjeneste

25. februar
2. søndag i fastetiden
kl.11:00 Gudstjeneste

3. mars
3. søndag i fastetiden
kl.11:00 Prostigudstjeneste

10. mars
4. søndag i fastetiden
kl.11:00 Gudstjeneste

17. mars
Maria budskapsdag
kl.11:00 Gudstjeneste

24. mars
Palmesøndag
kl.11:00 Gudstjeneste

GRAVFERD

24.10. Alf Kristiansen
27.10. Åge Oddvar Vatne
27.10. Ruth Marie Mørland
08.11. Grethe Nilsen
10.11. Sveinung Stigen
21.11. Ingrid Skjold Kvamme
23.11. Sverre Åge Aanonsen
24.11. Marie Skeie Bartholdsen

Konstituering av menighetsrådet 2023-27

Karin Thorsen er valgt til leder i det nye menighetsrådet. I det konstituerende møtet 11. oktober ble Jeanne Mette Goderstad valgt til nestleder. Valget gjelder ut 2024, ettersom loven fastsetter at det til begge disse vervene skal gjøres valg for ett år av gangen. Per Arnt Tellefsdal ble valgt til å anviser regninger. Disse tre utgjør sammen med soknepresten et arbeidsutvalg for menighetsrådet.

Elisabeth Lilleholt ble valgt som medlem av kirkelig fellesråd, med Olav Botha som vararepresentant for hele perioden på fire år.

Velkommen!

SØN

11:00

Gudstjeneste. Se oversikt inne i bladet, på hjemmesida eller i avisene.

TIR

14.45 - 16.15 (Følger skoleåret)

Konfirmantundervisning i Kirkekjelleren
Kontaktperson: Åsmund Aarvik/Tore Laukvik

18.45 - 21.30 (Følger skoleåret)

Øvelse Trefoldighet kantori i kirken.
Kontaktperson: Tim Harry Blomberg

ONS

11.00

Babysang i kirkekjelleren.
Kontaktperson: Åsmund Aarvik

14.30 - 16.00 (Følger skoleåret)

Konfirmantundervisning i Kirkekjelleren
Kontaktperson: Åsmund Aarvik/Tore Laukvik

17.00 - 18.30 (Annenhver uke, følger skoleåret)

Tårnagentklubb (8-12 år) i kirken.
Kontaktperson: Åsmund Aarvik

TOR

14:00 - 16:00 (Starter i januar, annenhver uke)

KIA Strikkekafé i Kafe Katedral.
Kontaktperson: Arnhild Reinum

17:00 - 18:00 (Følger skoleåret)

Øvelse Trefoldighet Aspirantkor i kirken.
Kontaktperson: Tim Harry Blomberg

18:00 - 19:00 (Følger skoleåret)

Øvelse Trefoldighet Barne- og Ungdomskantori i kirken.
Kontaktperson: Tim Harry Blomberg

FRE

12:00

Lunsjmesse i kirken.
I samarbeid med Kirkens Bymisjon.
Kontaktperson: Lene Gunnarson

Trefoldighet menighet,
Arendal
Religiøs organisasjon

Følg oss på Facebook!
www.arendal.kirken.no/trefoldighet